

Jezičniki navadni niso priljubljeni svetu; oni navadno dokaj kvasijo, a vendar malo povedó. Vsa druga je, kakor so „Novice“ že večkrat priliko imele povedati, z Marnovim „Jezičnikom“, ki malo govóri, pa veliko uči o slovenskem našem jeziku. Študije profesorjeve bodo vsacemu izobraženemu Slovencu tudi jako zanimivo gradivo za lastne mu študije našega prekrasnega jezika. Kaj bode čitatelj „Jezičnikov“ našel v tej novi knjigi, naznanja jim pisatelj sam tako-le:

„Da bi sebi, učencem in sploh rojakom svojim pojasnoval kolikor že razne knjižne oblike slovenske, sem l. 1863. v „Učiteljskem Tovaršu“ spisovati jel pomenke ali razgovore o slovenskem pisanji, ter dajati jih v „Jezičniku“ posebej na svetlo. Kakor tvarina, tako se je spreminjal tudi „Jezičnik“; boril in prepiral se je z jezikom brez jeze o marsikterih književnih oblikah, pomenljivih besedah, občnih in posebnih imenih, pa tudi o drugih rečeh slovenskih in slovanskih. Kazal je zlasti, kako naj se množi in olikuje novoslovenščina. Prva in prava hčerka veličestne staroslovenščine ima prva, je dejal, pravico do premoženja svoje matere. To premoženje pa se hrani nekako v veljavni knjigi „Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum“, ktero je l. 1862—1865 na svetlo dal prvi staroslovenski jezikoslov Fr. Miklosich. Po tem slovstvenem hramu je rad stikal „Jezičnik“. Res da so v njem besede, ki so popolnoma ostarele ali celó zamrle; pa so tudi take, ki se dajo še oživiti in pomladiti, krepke v koreninah, lepe po končnicah, temne nekoliko ali malo navadne, ki se pa dajo pojasniti ter pripraviti spet v občno književno rabo. Koliko pridobi po tem jezik naš slovenski! Ker se pa ta staroslovenski slovar nahaja le v malokterih rokah, toraj sem leta 1868. jel kar po njem popisovati besede, kakor so se jih poprijemale mi oči, razun tistih, ki so dokaj razložene že v prejšnjih letnikih. Prav bi bilo, ko bi bil koj popustil obliko po razgovorih; pa — bodi si oblika ktera koli, da ima le novi „Jezičnik“ mnogo v sebi, morebiti več, kakor bi si človek mislil na prvi pogled! Ravnal sem se v pisavi največ po virih; toraj se kaže tù in tam nekaka razlika. Znamnjal sem staroslovenske pismena sprvenja po svoje; v teh treh letnikih pa, ki se nahajajo sedaj v enem zvezku, po načinu Miklosičevem, po katerem pisme e beri kakor en, a kakor on, i na kratko kakor v besedi sit, ü kakor v besedi kes, ê kakor naš e v besedah vest, lep, y skoro tako kakor nemški ü ali česki y. Nekatere besedne kratice so razjasnjene na koncu. Čim dalje sem prebiral in preiskaval po omenjenem staroslovenskem hramu, tem bolje sem spoznaval, koliki zaklad tiči v njem, kako olikan in bogat je jezik slovenski, in kako zeló se pregrešajo oni, kateri mu očitajo, da je še neolikan in siromak! Je neolikan je in siromak — v njihovih glavah, da ne rečem — buticah! Vi pa, mladi učenci in blagi rojaki moji! radi berite in preiskujte stare njegove spominke, pridno prebirajte mlado slovstvo njegovo ter vadite se marljivo jezika slovenskega, in

Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donel,
Pričal vašo modrost na desno, na levo narodom!“

Mnogovrstne novice.

* *Bismark in Avstrija.* Časnik, nekako vladni, „Bohemia“ pripoveduje, da je Bismark v Versailu rekel: „predruženje Nemčije naj ne briga Avstrije nič; grof Beust naj skrbi raji za to, da se Avstrija predružači“. — O alianciji Nemčije in Avstrije je Bismark rekel: „Nemčija ne more Avstrije drugače imeti kakor za tujo deželo“. — Mož je oboje dobro povedal.

* *Stare desetice ali sreberne šestice* od leta 1848. in

1849. se na Ogerskem jemljejo po 8 krajc. Ogerske kupčijske zbornice namreč so pritiskovale na ogersko ministerstvo tako, da je sklenilo, naj se te sreberne šestice jemljejo po 8 krajc. — Ker pa se v našem delu cesarstva dozdej jemljejo le po okoli 6 krajc., tedaj bo treba, da o tej reči naše ministerstvo kaj stori, da se ne bode spet reklo, da se Ogrom drugač hruške pekó kakor nam. Čedalje bolj se kaže, da bi bila res velika sreča za Avstrijo, ako bi bil Beust ostal zunaj pri Saksoncih, in bi nam ne bil vrinil nesrečnega dvilizma. Zdaj še v šesticah to čutimo! — Ravno kar beremo, da se tudi pri naših državnih kasah jemljejo te šestice po 8 krajc.

Slovenske pesni.

Za mile vem glasove,
Ki solze nam budé;
Mi ljube očetnjave
So pesni prelepé.

Ko toži in žaluje
Glasov prečisti vir,
Ljubezen ga sestavlja
Hlepenje in nemir.

Zakaj premaga žalost
Nam dušo vsaki čas,
Ko čujemo priprosti
A vendar sladki glas? — —

Prebival rajski angelj
Na zemlji je nekdam,
A domoželjno mislil
Na nébo le nazaj;

In svoje je izrekel
V teh pesmicah gorjé,
Zotoraj jih odmeva
Otožno zdaj srcé.

Lujiza Pesjak-ova.

Dopisi.

Iz Trsta 26. nov. (*Deputacija tržaških okoličanov*) je iz Beča došla z važnim sporočilom, da je ministerstvo njene prošnje za pravične spoznalo in jim zagotovilo, da jih bode na vso moč podpiralo, da se gotovo rešijo ugodno. Okoličani so se zbrali v nedeljo 20. dne t. m. v dvoranah Rojanske čitalnice, da izvedó to sporočilo deputacije, ktero so s srčnimi živio-klici sprejeli. — Čujte, bralci, zdaj še nekaj družega. Precej v prvi seji mestnega zbora se oglasi dr. Pičiola in pravi, da so okoličani imeli prav, da so se potegnili za pravice svoje, in predlaga nadalje, naj magistrat povrne okoličanom 350 gold. za stroške, ki jih je deputacija imela na potovanji v Beč. Čudna prikazen je to! Pred, ko je izvedel magistrat, da deputacija gré v Beč, ni hotel dati odločenih 150 forintov — zdaj pa, ker si misli s tako radodarnostjo pri okoličanih kupiti popularnosti, zdaj jim „premilostljivo“ hoče vsuti 350 for.! Okoličani pa, nepremakljivi kot kraške stene, ne marajo prijaznosti z denarjem kupljene; oni bojo delali na svojo roko, ker so po obilih skušnjah do dobrega prepričani, da s tem magistratom ne morejo skupno postopati na svojo korist. Prav zoperne so naše razmere. Če lahon kriči „Garibaldi a Roma“, se za to ne briga nobena policija, — če pa okoličan zagovarja postop ruske vlade o pariški pogodbi, že ga z odpadelcem Avstrije pitajo! Se vé, da se mi za to malo brigamo; pošteno koračimo z velikim korakom k svobodi, dokler je ne dosežemo. — V tukajšnjih laških krogih je „severni stric“